

Bryssel den 24 augusti 2020
REV2 – ersätter tillkännagivandet
av den 25 september 2018 (REV1)

TILLKÄNNAGIVANDE TILL BERÖRDA AKTÖRER

FÖRENADE KUNGARIKETS UTTRÄDE OCH EURATOMREGELVERKET

Den 1 februari 2020 utträdde Förenade kungariket ur Europeiska unionen och ur Europeiska atomenergigemenskapen (Euratom) och blev ett tredjeland¹. Utträdesavtalet² föreskriver en övergångsperiod som löper ut den 31 december 2020. Till och med det datumet är EU:s och Euratoms lagstiftning i sin helhet tillämplig på och i Förenade kungariket.³

Under övergångsperioden kommer EU och Förenade kungariket att förhandla om ett avtal om ett nytt partnerskap, som bland annat avser inrättandet av ett frihandelsområde. Det är dock inte säkert att ett sådant avtal kommer att ingås och träda i kraft vid övergångsperiodens utgång. Under alla omständigheter skulle ett sådant avtal skapa en förbindelse som när det gäller villkor för marknadstillträde kommer att skilja sig avsevärt från Förenade kungarikets deltagande i den inre marknaden⁴ och EU:s tullunion samt på området för mervärdesskatt och punktskatt.

Därför erinras alla berörda parter, och särskilt ekonomiska aktörer, om den rättsliga situation som gäller efter övergångsperiodens utgång (del A nedan). I detta tillkännagivande förklaras också vissa relevanta separationsbestämmelser i utträdesavtalet (del B nedan), samt de regler som är tillämpliga i Nordirland efter övergångsperiodens utgång (del C nedan).

Råd till berörda aktörer

För att hantera de konsekvenser som anges i detta tillkännagivande rekommenderas berörda aktörer att kontrollera huruvida de omfattas av en av de situationer som beskrivs nedan och vidta de åtgärder som krävs med tanke på de rättsliga ändringarna rörande Förenade kungariket efter övergångsperiodens utgång.

¹ Ett tredjeland är ett land som inte är medlem i EU.

² Avtal om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen, EUT L 29, 31.1.2020, s. 7 (nedan kallat *utträdesavtalet*).

³ Med förbehåll för vissa undantag som anges i artikel 127 i utträdesavtalet, vilka inte är relevanta för detta tillkännagivande.

⁴ Ett frihandelsavtal omfattar exempelvis inte de principer som förknippas med den inre marknaden (på området för varor och tjänster), såsom ömsesidigt erkännande, ”ursprungslandsprincipen” och harmonisering. Ett frihandelsavtal undanröjer inte heller tullformaliteter och tullkontroller, inbegripet sådana som rör varors och insatsvarors ursprung samt förbud och restriktioner vad avser import och export.

Observera

Detta tillkännagivande rör inte regler och förfaranden enligt fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) och i synnerhet följande:

- Tullförfaranden för import och export.
- Regler för livsmedel, inklusive gränsvärden för kontaminering med radioaktivt cesium och bestrålade livsmedel.
- Regler om radioaktiva läkemedel.
- Regler om produkter med dubbla användningsområden.
- Exportkontroller och förbud.

När det gäller dessa aspekter håller andra tillkännagivanden på att utarbetas eller har offentliggjorts⁵.

Beakta även det allmänna tillkännagivandet om förbud och restriktioner, inklusive import- och exportlicenser och de eventuella konsekvenserna för gemensamma företag bland annat när det gäller gemensamma Euratom-företaget Fusion for Energy (F4E)⁶.

A. RÄTTSLIG SITUATION EFTER ÖVERGÅNGSPERIODENS UTGÅNG

Efter övergångsperiodens utgång är Euratomregelverket inte längre tillämpligt på Förenade kungariket⁷. Detta får särskilt nedan angivna konsekvenser.

1. EN GEMENSAM FÖRSÖRJNINGSPOLITIK

I kapitel 6 i Euratomfördraget föreskrivs att försörjningen med malmer, råmaterial och speciella klyvbara material ska säkerställas enligt principen om lika tillgång till resurserna och genom en gemensam försörjningspolitik. För detta ändamål ska Euratoms försörjningsbyrå (nedan kallad *byrån*) ha ensamrätt att ingå avtal om leverans (dvs. import, export och leverans inom gemenskapen) av malmer, råmaterial eller speciella klyvbara material från länder inom eller utanför gemenskapen. Denna ensamrätt ska utövas genom att byrån ska skriva under alla avtal gällande tillhandahållande av relevant material. I vissa fall och i enlighet med vad som föreskrivs i Euratomfördraget krävs tillstånd från kommissionen innan byrån skriver under ett avtal.

⁵ https://ec.europa.eu/info/european-union-and-united-kingdom-forging-new-partnership/future-partnership/preparing-end-transition-period_sv.

⁶ Europeiska gemensamma företaget för Iter och utveckling av fusionsenergi som inrättades genom rådets beslut 2007/198/Euratom av den 29 mars 2007 (EUT L 90, 30.3.2007, s 58), i dess ändrade lydelse.

⁷ Beträffande tillämpligheten av vissa delar av Euratomregelverket i Nordirland se del C i detta tillkännagivande.

Inför Förenade kungarikets utträde ur EU och Euratom utvärderade byrån alla leveransavtal som berörde Förenade kungariket och beslutade att göra sin underskrift gällande på nytt. Byrån har också uppmanat kommissionen att fatta beslut som bekräftar de tillstånd som kommissionen tidigare beviljat i samband med ett antal avtal där sådana tillstånd krävdes. EU:s kommersiella avtalsparter informerades individuellt om resultaten av utvärderingen och om de beslut som fattades.

2. EXPORT

2.1. Tillstånd att avsätta produktion utanför gemenskapen

Enligt artikel 59 i Euratomfördraget kräver ”ingående” (byråns underskrift) av avtal gällande export av Euratom-producerat kärnmaterial till ett tredjeland tillstånd från kommissionen. Sådant tillstånd får inte ges om mottagarna av dessa leveranser inte lämnar full garanti för att gemenskapens allmänna intressen kommer att respekteras eller om avtalsvillkoren strider mot målen för Euratomfördraget⁸.

Efter övergångsperiodens utgång kommer denna bestämmelse att gälla för export från Euratom till Förenade kungariket.

2.2. Samtycke från tredje part och andra särskilda förfaranden

Euratom har slutit ett flertal avtal med tredjeländer om samarbete på kärnenergiområdet⁹. Enligt dessa avtal kan kärntekniska produkter (inklusive kärnmaterial, utrustning och andra produkter som vanligtvis omfattas av sådana avtal) för närvarande överförs inom den gemensamma marknaden på kärnenergiområdet på Euratomgemenskapens territorium utan särskilda förfaranden¹⁰ och/eller utan det berörda tredjelandets föregående samtycke.

⁸ Kommissionen ger inte tillstånd att exportera Euratom-producerat kärnmaterial till ett tredjeland om mottagarna av varorna inte uppfyller kravet att gemenskapens allmänna intressen kommer att respekteras eller om avtalsvillkoren strider mot målen för Euratomfördraget.

⁹ Avtal om samarbete mellan Australiens regering och Europeiska atomenergigemenskapen (Euratom) avseende fredlig användning av kärnenergi (EUT L 29, 1.2.2012, s. 4), avtal om samarbete mellan Japans regering och Europeiska atomenergigemenskapen om fredlig användning av kärnenergi (EUT L 32, 6.2.2007, s. 65), avtal om samarbete mellan Europeiska atomenergigemenskapen och Amerikas förenta stater rörande kärnkraftens användning för fredliga ändamål (EGT L 120, 20.5.1996), *Accord de coopération entre la Communauté européenne de l'énergie atomique (Euratom) et le gouvernement du Canada concernant les utilisations pacifiques de l'énergie atomique* (EGT P 60, 24.11.1959), avtal mellan Europeiska atomenergigemenskapen och Ukrainas ministerråd, om fredlig användning av kärnenergi (EUT L 261, 22.9.2006), avtal om samarbete om fredlig användning av kärnenergi mellan Europeiska atomenergigemenskapen och Republiken Kazakstans regering (EUT L 10, 15.1.2009), avtal om samarbete avseende fredlig användning av kärnenergi mellan Europeiska atomenergigemenskapen (Euratom) och Republiken Uzbekistans regering (EUT L 269, 21.10.2003, s. 9).

¹⁰ Detta innebär till exempel att avsändarstaten skulle behöva få till stånd en formell försäkran från regeringen i mottagarstaten avseende den fredliga användningen av dessa produkter och i enlighet med bestämmelserna i riktlinjerna om överföring av kärnmaterial från Nuclear Suppliers Group (NSG) (gruppen av länder som levererar kärnmaterial) (INFCIRC 254, i dess ändrade version).

Efter övergångsperiodens utgång kommer Förenade kungariket inte längre att vara en del av den gemensamma marknaden på kärnenergiområdet. Till följd av detta kan export och import av kärntekniska produkter till och från Förenade kungariket komma att kräva ett särskilt förfarande och/eller det berörda tredjelandets föregående samtycke.

3. DIREKTIVET OM GRUNDLÄGGANDE SÄKERHETSNORMER

Rådets direktiv 2013/59/Euratom¹¹ – Euratomdirektivet om grundläggande säkerhetsnormer – är bland annat tillämpligt på import till och export från gemenskapen av radioaktiva material (se artikel 2.2 a i rådets direktiv 2013/59/Euratom). Efter övergångsperiodens utgång måste all import av radioaktiva material från Förenade kungariket till gemenskapen och all export av radioaktiva material från gemenskapen till Förenade kungariket uppfylla kraven i det direktivet. Framför allt gäller följande:

- I artikel 20 i rådets direktiv 2013/59/Euratom fastställs särskilda krav för företag som avser att importera en konsumentprodukt och i artikel 21 förtecknas produkter som det är förbjudet att importera eller exportera. Dessutom är import av konsumentprodukter från tredjeländer föremål för rättslig kontroll och den kräver anmälan och tillståndsprövning (artiklarna 25 och 28).
- Artikel 75 i rådets direktiv 2013/59/Euratom uppställer särskilda krav för byggnadsmaterial som måste uppfyllas innan sådant material kan släppas ut på marknaden i gemenskapen¹².
- Artikel 93 i rådets direktiv 2013/59/Euratom innehåller ett krav på medlemsstaterna att uppmuntra inrättandet av system för upptäckt av radioaktiv kontamination i metallprodukter som importeras från tredjeländer.

4. TILLSTÅND/INFORMATION OM TRANSPORT

Vid övergångsperiodens utgång kommer rådets förordning (Euratom) nr 1493/93 om transport av radioaktiva ämnen mellan medlemsstater¹³ att upphöra att vara tillämplig på transporter mellan en EU-medlemsstat och Förenade kungariket.

¹¹ Rådets direktiv 2013/59/Euratom om fastställande av grundläggande säkerhetsnormer för skydd mot de faror som uppstår till följd av exponering för joniserande strålning (EUT L 13, 17.1.2014, s. 1).

¹² ”Byggnadsmaterial” enligt rådets direktiv 2013/59/Euratom bör anses vara ”byggprodukter” enligt definitionen i förordning (EU) nr 305/2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter. Artiklarna 13 och 2.21 i förordning (EU) nr 305/2011 innehåller särskilda förfarandekrav för importörer som måste uppfyllas när en byggprodukt från ett tredjeland släpps ut på EU-marknaden. Det innebär att importörer, vid utsläppande på marknaden av byggnadsmaterial som importerats från Förenade kungariket, kommer att bli skyldiga att bevisa att de uppfyller kraven i artikel 75 i direktiv 2013/59/Euratom genom att följa det importspecifika förfarande som beskrivs i artikel 13 i förordning (EU) nr 305/2011 (se skälen 17–21 i direktiv 2013/59/Euratom).

¹³ Rådets förordning (Euratom) nr 1493/93 av den 8 juni 1993 om transport av radioaktiva ämnen mellan medlemsstater (EGT L 148, 19.6.1993, s. 1).

I rådets direktiv 2006/117/Euratom om övervakning och kontroll av transporter av radioaktivt avfall¹⁴ och använt kärnbränsle inrättas ett gemenskapssystem för övervakning och kontroll av gränsöverskridande transporter av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle. Vid övergångsperiodens utgång kommer bestämmelserna i kapitel 2 i det direktivet (om transporter inom gemenskapen) att upphöra att vara tillämpliga på transporter mellan en medlemsstat och Förenade kungariket. Istället kommer bestämmelserna i kapitel 3 i det direktivet (om transporter utanför gemenskapen) att vara tillämpliga vad gäller Förenade kungariket.

I rådets direktiv 2011/70/Euratom om inrättande av ett gemenskapsramverk för ansvarsfull och säker hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall¹⁵ finns regler för transport av radioaktivt avfall från en medlemsstat till ett tredjeland för slutförvaring. Efter övergångsperiodens utgång kommer dessa bestämmelser att gälla för transporter från EU till Förenade kungariket. I enlighet med artikel 4.4 andra stycket i rådets direktiv 2011/70/Euratom innehåller dessa regler bland annat

- ett krav på att den exporterande medlemsstaten i fråga har ingått ett avtal med tredjelandet om användning av en anläggning för slutförvaring,
- en skyldighet för medlemsstaten i fråga att underrätta kommissionen om innehållet i ett sådant avtal före transport till ett tredjeland,
- ett krav på att medlemsstaten i fråga vidtar lämpliga åtgärder för att garantera att anläggningen har tillstånd och är i drift.

5. ÖVRIGA FRÅGOR

Vid övergångsperiodens utgång upphör de friheter som garanteras genom Euratomfördraget, inbegripet fri rörlighet för varor och produkter¹⁶, för kvalificerad personal och för juridiska eller fysiska personer som önskar delta i uppförandet av kärntekniska anläggningar, att gälla i förbindelserna mellan Förenade kungariket och EU-medlemsstaterna.

B. RELEVANTA SEPARATIONSBESTÄMMELSER I UTTRÄDESAVTALET

1. UPPHÖRANDE AV GEMENSKAPENS ANSVAR I FRÅGOR SOM RÖR FÖRENADE KUNGARIKET

Enligt artikel 80 i utträdesavtalet ska Förenade kungariket efter övergångsperiodens utgång vara ensam ansvarig för att säkerställa att landet iakttar sina internationella förpliktelser på kärnenergiområdet.

¹⁴ Rådets direktiv 2006/117/Euratom av den 20 november 2006 om övervakning och kontroll av transporter av radioaktivt avfall och använt kärnbränsle (EUT L 337, 5.12.2006, s. 21).

¹⁵ Rådets direktiv 2011/70/Euratom av den 19 juli 2011 om inrättande av ett gemenskapsramverk för ansvarsfull och säker hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall (EUT L 199, 2.8.2011, s. 48).

¹⁶ I enlighet med vad som anges i bilaga IV till Euratomfördraget.

2. FORTSATTA KÄRNÄMNESKONTROLLER

Vid övergångsperiodens utgång kommer inte längre kärnämneskontrollerna enligt Euratomfördraget att vara tillämpliga på och i Förenade kungariket. Från och med den dagen är det Förenade kungarikets ansvar att tillämpa ett nytt inhemskt system för kärnämneskontroller.

I enlighet med artikel 81 i utträdesavtalet ska Förenade kungariket efter övergångsperiodens utgång tillämpa ett system för kärnämneskontroller som erbjuder samma verkan och täckning som det som tillhandhålls av Euratom.

Det trilaterala kärnämneskontrollavtalet mellan Förenade kungariket, Euratom och internationella atomenergiorganet [INFCIRC/263, i dess ändrade lydelse] kommer att upphöra att vara tillämpligt på och i Förenade kungariket vid övergångsperiodens utgång. Samma gäller för alla andra avtal som Euratom, tredjeländer och internationella organisationer har ingått. Enligt artiklarna 81 och 82 i utträdesavtalet är Förenade kungariket skyldigt att fullgöra särskilda skyldigheter avseende kärnteknisk utrustning, kärnämnen eller andra kärntekniska föremål som befinner sig på Förenade kungarikets territorium vid övergångsperiodens utgång, eller att i annat fall identifiera lämpliga arrangemang.

3. ÄGANDERÄTT OCH RÄTT ATT ANVÄNDA OCH FÖRBRUKA SPECIELLA KLYVBARA MATERIAL I FÖRENADE KUNGARIKET

Om speciella klyvbara material som befinner sig på Förenade kungarikets territorium vid övergångsperiodens utgång innehas av en enhet som är etablerad på en EU-medlemsstats territorium kommer, i enlighet med artikel 83 i utträdesavtalet, såväl EU som Euratomgemenskapen fortsätta att ha vissa särskilda rättigheter som rör sådana material i enlighet med utträdesavtalet och i enlighet med vad som fastställs i ovannämnda bestämmelse.

4. PÅGÅENDE FÖRFLYTTNINGAR AV VAROR VID ÖVERGÅNGSPERIODENS UTGÅNG

Enligt artikel 47.1 i utträdesavtalet ska förflyttningar av varor som är pågående vid övergångsperiodens utgång i enlighet med villkoren i avtalet betraktas som förflyttningar inom unionen när det gäller krav på import- och exportlicenser i EU-rätten.

Denna bestämmelse gäller transporter av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall som är pågående vid övergångsperiodens utgång och som har godkänts på grundval av bestämmelserna i kapitel 2 (om transporter inom gemenskapen) i rådets direktiv 2006/117/Euratom. Detta påverkar inte tillämpningen av förfaranden i enlighet med avtal om samarbete på kärnenergiområdet mellan Euratomgemenskapen och tredjeländer.

Exempel: En särskild sändning av använt kärnbränsle mellan EU och Förenade kungariket, som redan godkänts och som inleddes före övergångsperiodens utgång, får fortfarande föras in till EU eller Förenade kungariket enligt bestämmelserna om transporter inom gemenskapen i rådets direktiv 2006/117/Euratom.

C. TILLÄMPLIGA REGLER I NORDIRLAND EFTER ÖVERGÅNGSPERIODENS UTGÅNG

Efter övergångsperiodens utgång är protokollet om Irland/Nordirland tillämpligt¹⁷. Protokollet om Irland/Nordirland är föremål för regelmässigt återkommande samtycke av Nordirlands lagstiftande församling, och den inledande tillämpningsperioden löper ut fyra år efter utgången av övergångsperioden¹⁸.

Genom protokollet om Irland/Nordirland görs vissa bestämmelser i EU:s och Euratoms lagstiftning tillämpliga även på och i Förenade kungariket med avseende på Nordirland. I protokollet om Irland/Nordirland har EU och Förenade kungariket vidare enats om att i den mån EU-regler tillämpas på och i Förenade kungariket med avseende på Nordirland, behandlas Nordirland som om det vore en medlemsstat¹⁹.

I protokollet om Irland/Nordirland föreskrivs att direktiv 2006/117/Euratom är tillämpligt på och i Förenade kungariket med avseende på Nordirland²⁰.

Detta innebär att hänvisningar till EU och Euratom när det gäller rådets direktiv 2006/117/Euratom ska förstås så att de inbegriper Nordirland, medan hänvisningar till Förenade kungariket ska förstås så att de endast avser Storbritannien.

Rent konkret innebär detta bl.a. följande:

- En transport av radioaktivt avfall eller använt kärnbränsle mellan en EU-medlemsstat och Nordirland är en transport inom gemenskapen i den mening som avses i direktiv 2006/117/Euratom.
- En transport av radioaktivt avfall eller använt kärnbränsle från ett tredjeland eller från Storbritannien till Nordirland är en transport utanför gemenskapen (import till gemenskapen) i den mening som avses i direktiv 2006/117/Euratom.
- En transport av radioaktivt avfall eller använt kärnbränsle från Nordirland till ett tredjeland är en transport utanför gemenskapen (export från gemenskapen) i den mening som avses i direktiv 2006/117/Euratom.

Enligt artikel 6.1 i protokollet om Irland/Nordirland ska unionsrättsliga bestämmelser som gjorts tillämpliga genom detta protokoll och som förbjuder eller begränsar varuexporten endast tillämpas på handel mellan Nordirland och andra delar av Förenade kungariket i den utsträckning som är strikt nödvändig enligt unionens internationella förpliktelser. Direktiv 2006/117/Euratom gäller därför inte transporter av radioaktivt avfall eller använt kärnbränsle från Nordirland till Storbritannien.

Enligt protokollet om Irland/Nordirland får Förenade kungariket med avseende på Nordirland inte delta i unionens beslutsfattande och beslutsutformning²¹.

¹⁷ Artikel 185 i utträdesavtalet.

¹⁸ Artikel 18 i protokollet om Irland/Nordirland.

¹⁹ Artikel 7.1 i utträdesavtalet jämförd med artikel 13.1 i protokollet om Irland/Nordirland.

²⁰ Artikel 5.4 i protokollet om Irland/Nordirland och avsnitt 25 i bilaga 2 till det protokollet.

På kommissionens webbplats om kärnenergi (<https://ec.europa.eu/energy/en/topics/nuclear-energy>) finns mer allmän information. Dessa sidor kommer att uppdateras med ytterligare information vid behov.

Europeiska kommissionen
Generaldirektoratet för energi

²¹ Om ett informationsutbyte eller samråd mellan parterna är nödvändigt kommer detta att äga rum i den gemensamma rådgivande arbetsgrupp som inrättats genom artikel 15 i protokollet om Irland/Nordirland.